

D. HAYMONIS
EPISCOPI HALBERSTAT. HOMI.

liae siue cōciones ad populum, super **Euangelia**
dominicae cæterorumq; celebrium die-
rum, secundum seriem temporum fe-
liciter digestæ.

DOMINICA PRIORIS
ma aduentus. Matthæi XXI.

In illo tempore : Cum appropinquasset
(Iesus) Hierosolymis, & uenisset Bethphage
ad montem Oliueti. Et reliqua.

NON SOLVM
opera & uirtutes, quas fecit
dñs, plena sunt
mysterijs, sed etiam ipsa lo-
ca, in quibus docuit uel per-
ambulauit, aliquoties à my-
sterijs uacua nō sunt creden-
da, quod in exordio huius le-
ctionis comprobatur, cum
appropinquans dñs Hiero-
solymis, primū uenisse Beth-
phage in montem Oliueti
dicitur. Mons enim Oliueti non longe ab Ierusalem
distat, mons huberrimus & decorus, arboribus infi-
tus, & maxime oliuarum, à quibus & nomen accepit.
In cuius latere Bethphage quondam uiculus sacerdo

2 **DOMINICA PRIMA**

tum fuit, ubi hostias præparabant, quas in templo domini oblaturi erant. Spiritualiter autem mons Oliueti dominum Iesum Christum significat, qui est mons pinguedinis, mons misericordiae, quoniam misericorditer genus humanum redimere uenit: quæ ^{ἁλοῦ} græce, latine misericordia interpretatur. Hic est enim ille mons, de quo per Isaiam prophetam dicitur: Et erit in nouissimis diebus præparatus mons domus domini in uertice montium, & eleuabitur super colles, & sublimis erit ualde. Et Danielis: Vidi præcisum lapidem de monte sine manibus, qui creuit in montem magnum, & impleuit totam terram. Bethphage autem quæ domus buccæ uel maxillarum interpretatur, significat ecclesiam, quæ sine intermissione os, quod uulgo bucca dicitur, in confessione domini apertum habet, dicens cum Psalmista: Præoccupemus faciem eius in confessione, & in psalmis iubilemus ei. Spiritualiter uero eadem ecclesia a deo reficitur ac pascitur, quæ potest dicere cum propheta: Dominus pascit me & nihil mihi deerit, & reliqua. Bene ergo Bethphage in latere montis Oliueti esse dicitur, quia de latere Christi pendens in cruce, ecclesia formata est, quando unus militum lancea latus aperuit, & continuo exiuit sanguis redemptionis, & aqua baptismatis. Ierusalem quippe quæ uisio pacis interpretatur, caelestem patriam significat, ubi summa & uera est pax de uisione conditoris. Pulchre ergo dominus cum Hierosolyma tendit, Bethphage ad montem Oliueti uenisse describitur, quia omnis qui ad uisionem supernæ pacis uenire desiderat, necesse est in primis dominum Iesum Christum & corde credat, & ore confiteatur: & sicut Bethphage sacerdotes hostias præparabant & emundabant, quas in templo domini erant oblaturi, ita unusquisque fidelis in presenti ecclesia, ab omnibus uitij & peccatis, per bona opera se purificare debet, ut acceptabilis hostia deo fiat, iuxta

Isaie. 2.

Daniel. 2.

Psalm. 24.

Psalm. 22.

ADVENTVS.

admonitionē Apostoli Pauli dicentis: **Obsecro uos p** Roma. 12
misericordiā dei, ut exhibeatis corpora uestra hostiā
uiuētem, scētā, deo placentē, rationale obsequium
uestrum. Talem hostiā se pręparabat idē **Apostolus,**
cum dicebat: **Castigo corpus meum & in seruitutem** 1. Cor. 9
redigo, ne forte cum alijs prędicauerim, ipse reprobus
efficiar. **Tunc misit duos discipulos suos. di-**
cēs eis: Ite in castellū quod cōtra uos est. **Spi-**
ritaliter autē duo discipuli q̄ in castellum mittuntur,
duos ordines significāt prędicatoꝝ, quorum unus ad
Iudæorum populū, alter uero ad gentium destinatus
est. Quos specialiter **Petrum & Paulū** suscepisse ma-
nifestum est, teste **Apostolo:** **Qui operatus est Petro** Gala. 2
in apostolarum circūcisionis, operatus est & mihi in-
ter gētes. **Iuxta** literam scđm quosdam **Petrus & Phi-**
lippus fuisse dicitur, eo q̄ **Philippus** **Samarię** prędi-
cauerit, nomen **Samarię** **Asiam** interpretātes. **Aliter,**
duo discipuli quos ante se dñs pręmisit, intellectum
& operationem significant: quia unusquisq̄ qui regi-
men ecclesiasticum assumpsit, & potestatem ligandī
atq̄ soluendi, expedit ei ut intellectus & operatio prę-
cedat: quia unum absque altero summum atque prę-
cipuum apud creatorem esse non potest, qui dixit di-
scipulis suis: **Scitis** hęc, beati eritis, si feceritis ea. Johan. 14 **Pri-**
imum ergo discipuli pręcedunt, & postea **Iesus** sequi-
tur, quia ad eorum corda dominus uenit, qui intelle-
ctum recte credendi, & operationem bene uiuendī
habent, dicente scriptura: **Intellectus bonus omni-** Psal. 111
bis facientibus eum, laudatio eius manet in seculum
seculi. **Castellum** autē ad quod mittuntur, iuxta lite-
ram **Ierusalem** ciuitatem intelligimus. nec cuiquā ab-
surdum debet uideri, si urbs regia, castellum nomina-
tur, quia usus scripturę est, aliquando castellum pro

4 **DOMINICA PRIMA**

ciuitate, & ciuitatem pro castello uocare. **Spiritualiter** aut castellum ad quod mittuntur, mūdum significat, quod contra eos fuisse dicitur, quia in exordio prædicationis mundus eorum doctrinæ conatus est resistere, sicut apostolis Iudæi dixerunt: **De secta autem hac nouimus, quod ubique ei contradicitur. Qui & ab apostolis**

Actuū. 18. re, sicut apostolis Iudæi dixerunt: **De secta autem hac nouimus, quod ubique ei contradicitur. Qui & ab apo-**

Actuū. 17. stolis improperando audierunt: **Vobis quidem oportuit primum loqui uerbum dei, sed quia repellitis illud, & indignos uos iudicatis æternæ uitæ, ecce conuertimur ad gentes. Quod autem subiungit, Et statim inuenietis asinam alligatam et pullum cum ea, soluite et adducite mihi, iuxta morem prouinciæ**

loquitur. **Usus enim erat in illis regionibus, & in singulis ciuitatibus uel uiculis, ut asinus uel quodlibet animal ad sedendū aptum, præparatum haberetur, & si cui ex ciuibus necesse esset itinere unius diei, huius uehiculari sustentatione uteretur: habitatores autem urbis de sustentatione uehiculari communiter cogitabant.**

Mos igitur iste Hierosolymis seruabatur, quādo dñs discipulos suos illō misit, dicēs: [Et inuenietis asinam alligatam & pullum cum ea. Et reliqua.] **Spiritualiter aut per asinam quæ domita erat, synagoga figuratur, quæ iugo legis fuerat mansueta & attrita, & in legalibus ceremonijs obseruandis edomita. Per pullum uero lasciuum & indomitum, qui absq̄ frenis huc illucq̄ discurreret, gentilis populus designatur, qui nulla legis doctrina constrictus, nulla dei notitia instructus, incertus & errans, post idola manuum suarum currebat. De quo bene iuxta alium euangelistam dicitur:**

Super quem nullus hominum sedit. Quia super gentilem populum nullus prophetarum, nullus patriarcharum, suam prædicationem & eruditionem adhuc exercuerat. **Non solum enim asina alligata, sed**

ADVENTVS.

etiam pullus inueniri dicitur: quia non solum gentilis
 populus, sed etiam Iudæorum, peccati uinculis erat astri-
 ctus, teste Apostolo, qui ait in epistola ad Romanos:
Non enim est districtio Iudæi & Græci. Omnes enim
 peccauerunt, & egēt gloria dei. Et iterum: Tribulatio
 & angustia in omnē animam hominis operantis ma-
 lum, Iudæi primum & Græci. Et bene prius soluere p̄-
 cepit, & sibi postea adducere, quia ordo rerum posce-
 bat, ut prius homines ab infidelitatis uinculis solu-
 rentur, & postea per fidem sibi præsentarentur. Vincu-
 la enim peccata sunt, ut ait Salomon: Funiculis pecca-
 torum suorum unusquisq; confringitur. Et alij quidem
 euangelistæ tantum pullum posuerunt, uocationem
 gentium solummodo exprimere cupientes. Matthæ-
 us autem utrunq; animal posuit, asinam uidelicet, &
 pullū, ut significaret ex utroq; populo aliquos in Chri-
 sto esse credituros. Quasi em̄ ad soluendā asinam apo-
 stolos misit, q̄n̄ specialiter ad synagogam prædican-
 dum eos destinauit, dicens: In uiam gentium ne abie-
 ritis, & in ciuitates Samaritanorū ne intraueritis, sed
 potius ite ad oues quæ perierunt domus Israel. Quasi
 ad pullum misit, quando post suam resurrectionē eis
 præcepit, dicens: Euntes in mūdum uniuersum, doce-
 te omnes gētes, baptizantes eos in nomine patris &
 filij & spiritus sancti. Quid uero subiūgit: **Et si quis
 aliquid uobis dixerit, dicite quia dñs his o-
 pus habet. et confestim dimittet eos:** Hoc est,
 quod iuxta Lucam euangelistam pullus quem disci-
 pli soluerunt, multos dominos habuisse fertur, quia
 Iudæorum & gentiū populus non uni errori, sed mul-
 tis erat deditus. Domini autem qui solutionē contra-
 dicebant, immundi spiritus sunt intelligēdi, qui quon-
 dam tyrannidem post peccatum in humano genere

Roma. 10
 Roma. 2

Prou. 5

Matth. 10

Matth. 23

onem ignorantia à Iudæis auferret, cum domini aduentum prædiceret propheta, ipsam qualitatem domini aduenientis ostēdit, dicens: **Dicite filia Sion, & reliqua.**] **Historialiter** autem filiam Sion, **Ierusalem** appellat, in cuius sublimiori loco Sion posita erat, non solum ad defendendum tutior, sed etiam ad contemplandū sublimior locus. **Ac** si diceret propheta: **O uos Iudæi, quos ille aduentus domini in carne inuenturus est, his signis regem uestrum cognoscite:** **Cum** uideritis eum uenientem mansuetum, non superbum, sed humilem: non armorum splendore terribilem, ut quondam ad uestram destructionem **Nabuchodonosor & Antiochus** uenerunt, sed ad restaurationem: non sedentem super spumeum equum discordis amatorem, qui ungula terram fodiat, & procul odoretur bellum, sed super asinam pacis amicam, uel super pullum filium asinae: non ut auferat à te temporale regnum atq; terrenum, sed conferens tibi, si credideris, caeleste & sempiternum: non ut ducat te in terram alienam uinctum, sed ut restituat in propria liberum. **Quod** autē ait, [tuus,] tale est ac si diceret: **Tuus** inquam, non alienus, non extraneus, sed proprius, ex te natus, & in te nutritus, & ad tuam salutem ueniens. **Quod** uero subiungitur, [mansuetus,] ostendit suam mansuetudinē non solum in uerbis, sed etiam in subiugali sessione. **Spiritualiter** namq; Sion, quæ speculatio interpretatur, ecclesiam significat, quæ mundo corde quotidie contemplatur eum qui dixit: **Ego** principiū qui & loquor uobis. **Et iterum:** **Ego** sum lux mundi. [**Dicite** ergo filia Sion] id est, ecclesie [**ecce rex tuus uenit** sedens super asinam & pullū] id est, nō superbū, sed humiliū mentes inhabitans, ut discas ab eo qui mitis est & humilis corde: **q̄a** qui huius regis regni particeps esse de-

Johan. 8.

- siderat, necesse est, ut humilis sit & mansuetus, non redens malum pro malo, nec maledictum pro maledicto, ut in eorum numero computari possit, de quibus dicitur: **Mansueti hæreditabunt terram, & inhabitabunt in seculum seculi super eam.** Et iterum: **Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram.** **Mansuetus** autem rex, mäsuetos uult habere subditos, sicut ipse dicit: **Matth. 11.** scite à me quia mitis sum & humilis corde, & inuenietis requiem animabus uestris. **A**sinus enim in scripturis, nec semper in malo, nec semper in bono ponitur, sed aliquando asinorum nomine, fatuitas stultorum significatur, aliquando luxuriantium petulantia, aliquando simplicitas uiri iusti. **Fatuitas stultorum**, sicut scriptum est: **Deute. 22.** Non arabis in boue simul & asino, id est, stultum sapienti in prædicatione non socias. **Luxuriantium** petulantia, sicut per prophetam dicitur: **Ieze. 23.** Quorum carnes sunt ut carnes asinorum, & fluxus eorum ut fluxus equorum. **Simplicitas uiri innocentis**, sicut per **Isaï. 32.** **I**saïam prophetam dicitur: **Beati** qui seminatis super omnes aquas, immittentes pedem bouis & asini. Ergo in hoc loco asina uel pullus, qui ad sedendum domino adducuntur, simplicem uel innocentem significat animam. **Dominus** enim super asinam sedet, quando simplicem mentem inhabitat, sicut ab eo per prophetam dicitur: **Isaï. 66.** Super quem requiescet spiritus meus, nisi super humilem & quietum, & trementem sermones meos. **Quasi** enim dominus a seculum sedens **Ierusalem** tendit, cum simplici mentem inhabitans, ad uisionem intimæ pacis eam ardentem festinare docet. **Quod** bene in sacra ueracibus historia signatur, cum **Achsam Chaleb** filia super asinam sedens, suspirasse legitur. quasi enim **Achsam Chaleb** filia asinam sedens suspirat, quando mens simplicis uiri pro cælestis uitæ desiderio in-

gemiscit. Domini iussione, obedientia secuta est apostolorum. Vnde & subditur: Euntes autem discipuli, fecerunt sicut praecepit eis Iesus, & adduxerunt asinam & pullum. Iam superius per asinam & pullum utrunq; populum diximus figurari, Iudeorum scilicet & gentium. Quasi ergo missi discipuli asinam adduxerunt, quando nonnullos ex synagoga ad fidem Christi uenire fecerunt, sicut in actibus apostolorum legimus, quia praedicante Petro, una die crediderunt tria millia, & altera die crediderunt quinque millia hominum, & multa turba sacerdotum obediebant fidei. Quasi uero adduxerunt & pullum, quando illis maxima ex parte non credentibus, profecti praedicauerunt ubiq; domino cooperante & sermonem confirmante sequentibus signis. Sed quia ordo orationis poscit, ut prius instruat homo in fide, ac deinde deum sessorem habere possit, recte subiungit: Et imposuerunt super eum uermenta sua, & eum desuper sedere fecerunt. Uermenta apostolorum, eorum doctrinam significat. Quasi ergo super asinam & pullum uermenta sua imposuerunt, ut Iesus mollius sederet, quando sua doctrina corda hominum instruxerunt, ut deum habitare rem habere possent. Quae autem quomodo in tam breui spatio itineris super utrunq; animal sedisse dicit: si enim super asinam sedit, pullus absq; sessore fuit: si autem super pullum (quod plus competit) sedit, asina a sessore libera mansit. quod fieri potest, ut prius super asinam sederit, deinde Hierosolymis appropinquas, turbis sibi obuiantibus, super asellum sedere uoluerit, sicut dicit Iohannes Evangelista: Appropinquas Iesus Hierosolymis, inuenit asellum & sedit super eum. Sed iuxta spiritalem intelligentiam (ut supra diximus) patet sensus quia super utrunq; animal sedisse dicitur, quoniam ex

10 **DOMINICA PRIMA**

utroque populo nonnullos ad suam fidem uocauit :
Maxima autem turba strauerunt uerimenta
sua in uia. Alij autem caedebant ramos de ar-
boribus. & sternebant in uia. Turbae aut quae
praecedebant & quae sequebantur. clamabant. di-
centes: Osanna filio Dauid. benedictus qui
uenit in nomine domini. Considerandum est in hoc
loco iuxta ordinem personarum, qualitas meritorum: alij
super asinam uestimenta sua imponebant, ut Iesus mol-
lius sederet: alij uestimenta sua sternebant in uia, ne pes
asinam impingeret: alij ramos de arboribus in uia ster-
nebant, ut iter asinae planum & decorum redderent: & q
uicinius appropinquare nequibant, sequentes clama-
bant: Osanna filio Dauid &c. Qui ergo uestimenta sua
super asinam imposuerunt, apostoli fuerunt, quia doctri-
na sua mentes hominum ut habitaculum dei essent, praeparauerunt. Qui autem uestimenta sua in uia strauerunt,
sancti martyres sunt, qui dum corpora sua propter de-
um ad supplicia tradiderunt, quasi uestimenta sua stra-
uerunt, iter simplicioribus ostendentes, per quod ad caelum
peruenire possent. Qui uero ramos de arboribus praecedebant, & sternebant in uia, sancti confessores sunt, quod
sententias patrum praecedentium multiplices & necessarias ad nostram doctrinam proferunt, quasi de
spiritalibus arboribus ramos cadentes, caelestis patriae
iter decorant. Turbae autem praecedentes & sequentes, utri-
usque testamenti significabant fideles, ueteris scilicet ac
noui. Una enim uoce clamant, quia una est fides praecedentium aduentum domini, & sequentium, teste apostolo
Petro qui ait: Per gratiam domini Iesu credimus saluari, quae admodum & illi. Quod enim illi praedixerunt futurum, nos iam credimus factum. Quid autem clamant audiamus:
[Osanna filio Dauid.] Osanna quippe uox est exultan-

Actu. 15.

ADVENTVS.

n

tium pariterq; laudatium. **F**ilium quoq; **D**avid profite-
retur, quia de **D**avid stirpe natus ad nos saluator de-
scendit, sicut ait **A**postolus: **Q**ui factus est ei ex semine **Roma. 1.**
David secundū carnē. **V**ersiculus autē iste quem et pue-
ri in introitu templi domino cantauerūt, sumptus est
de centesimo septimodecimo psalmo, qui penē totus
in persona domini canitur, & hæc ad eius aduentum
pertinent. **C**um enim dixisset **P**ropheta, **L**apidem quē **Psal. 117.**
reprobauerunt ædificantes, hic factus est in caput an-
guli, quædam interposita adiūxit: **O** domine saluum
me fac, o domine bene prosperare, benedictus quæ uen-
turus est in nomine dñi. **P**ro quo in **H**ebreo habetur,
osanna adonai osanna, quem **S**ymmachus more suo
apertius transtulit, dicēs: **O**bscuro dñe saluum me fac,
obscuro. **O**sanna ergo pprie **H**ebreorū sermo est, et
interpretat in nostra lingua, salua, siue saluifica. cui er-
go turbæ salua siue saluifica clamabāt, utiq; saluatorē
credebant. **B**enedictum quoq; uenturæ in nomine do-
mini profitebantur, quia filius non in suo nomine, sed
in nomine patris uenit: nec suā, sed patris gloriā quæ-
siuit, sicut ipse **I**udæis non credentibus dixit: **E**go ue- **Johan. 5.**
ni in nomine patris mei, & non suscepistis me. si alius
uenerit in nomine suo, illū suscipietis. **E**t iterum: **E**go **Johan. 8.**
a meipso non ueni, sed pater meus misit me.

DOMINICA .II. ☩ Aduentus. **L**ucæ XXII.

In illo tempore dixit **I**esus discipulis suis:
Erunť signa in sole & luna & stellis, & in
terrís pressura gentium, præ confusione so-
nitus maris & fluctuum, **E**t reliqua,